

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Staatssecretaris Blokhuis en de strijd tegen vaccinatie-misinformatie

Pierik, R.

Publication date

2018

Document Version

Final published version

License

CC BY-ND

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Pierik, R. (null). (2018). Staatssecretaris Blokhuis en de strijd tegen vaccinatie-misinformatie., Stuk Rood Vlees. <http://stukroodvlees.nl/staatssecretaris-blokhuis-en-de-strijd-tegen-vaccinatie-misinformatie/>

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

[Menu](#)

Staatssecretaris Blokhuis en de strijd tegen vaccinatie-misinformatie

[DOOR ROLAND PIERIK](#) [06/12/2018](#) [13 REACTIES](#)

Verder met vaccineren

Op 20 november 2018 stuurde staatssecretaris Blokhuis van VWS zijn langverwachte brief “[Verder met vaccineren](#)” naar de Tweede Kamer. De aanleiding hiervoor waren verschillende Kamervragen [hier](#) en [hier](#) en meer in het algemeen de toenemende onrust over de [dalende vaccinatiegraad in Nederland](#). In de brief stelt de Staatssecretaris “zes actielijnen” voor om de bereidheid van ouders te vergroten om hun kinderen zoveel mogelijk te laten deelnemen aan het Rijksvaccinatieprogramma. De vaccinatiegraad in Nederland is hoger dan gemiddeld in Europa; in andere Europese landen is de mazelen alweer uitgebroken [met meer dan 70 sterfgevallen sinds 2017](#) – vrijwel uitsluitend ongevaccineerden. Maar ook in Nederland is de vaccinatiegraad al drie jaar op een rij gedaald. Omdat er nu nog geen sprake is van een acuut risico op een uitbraak, is het doel van de Kamerbrief nadrukkelijk om de vaccinatiegraad binnen het huidige vrijwillige schema te verhogen, waarbij meer verplichtende maatregelen voorlopig slechts achter de hand worden gehouden.

Ik acht verstrekkende maatregelen met een meer verplichtend karakter, waaronder als uiterste maatregel een vaccinatieplicht, disproportioneel bij de huidige vaccinatiegraad. ... Mocht de daling van de vaccinatiegraad echter aanhouden, en daarmee de volksgezondheid in gevaar brengen, dan zal ik meer verplichtende maatregelen in overweging moeten nemen (p.3).

In de Kamerbrief worden zes *actielijnen* ter stimulering van de vrijwillige vaccinatiebereid besproken:

verbetering van communicatie over het RVP naar ouders; en daarbinnen het versterken van de rol van professionals; het bieden van een inhaalprogramma voor 16-18-jarigen om gemiste vaccins uit het RVP alsnog te krijgen; een speciaal programma voor de HPV-vaccinatie en onderzoek naar oplossingen voor ongevaccineerde kinderen in de kinderopvang. Ik dit artikel wil ik primair ingaan op een laatste actielijn in de Kamerbrief die misinformatie over vaccinaties wil tegengaan.

Actief tegengaan van onjuiste informatie

De Staatssecretaris is oprecht bezorgd over het negatieve effect van incorrecte informatie op de vaccinatiegraad:

Ik zie dat er mensen zijn die op zeer actieve wijze misvattingen over vaccinaties verspreiden, al dan niet via internet of in gesprekken met ouders. Dit kan leiden tot onzekerheid of onduidelijkheid bij ouders en tot onnodige gezondheidsschade bij kinderen. Ik vind dit een onwenselijke situatie en daarom ga ik hier werk van maken (p. 4).

Waar komt die misleidende informatie vandaan? In eerdere artikelen, onder andere [hier](#) en [hier samen met Marcel Verweij](#) heb ik een meer algemene analyse van de ‘bijdrage’ van de antivaccinatiebeweging gegeven. In dit artikel bespreek ik drie concrete voorbeelden van deze misleidende informatie; de nadruk ligt op een reactie van VaccinVrij op de Kamerbrief van Staatssecretaris Blokhuis. Eerst wil ik laten zien dat het hier weldegelijk de kennis die we hebben vanuit de statistiek, epidemiologie, en (bio)medische wetenschap geweld wordt aangedaan. Maar in de conclusie zal ik betogen dat dit misschien niet altijd welbewuste misinformatie is, maar dat antivaxxers misschien juist vanuit een heel ander wetenschaps- en wereldbeeld opereren, waardoor ze er oprecht van overtuigd zijn dat ze het bij het juiste einde hebben. Dit kan ons helpen om beter te snappen waarom antivaxxers soms – voor hen die meer vanuit een mainstream wetenschappelijke opvatting denken – een onbegrijpelijke logica volgen om tot tegenintuïtieve conclusies te komen. Deze eigen gecreëerde werkelijkheid zal het immers voor de Staatssecretaris extra moeilijk maken om de misvattingen over vaccinatie te bevechten.

Consensus in de wetenschap, controversie in de sociale media

Onder (bio)medische wetenschappers en epidemiologen bestaat er weinig discussie over de vraag of de vaccins die in het Rijksvaccinatieprogramma zijn toegelaten veilig en effectief zijn. Ook is er consensus dat deze gezondheidswinst nog verder wordt vergroot als door groepsimmunititeit de ziekten überhaupt niet meer kunnen uitbreken. Je kunt alleen maar van een academische controversie spreken als er naast de robuuste

stroom van artikelen die de veiligheid en effectiviteit van vaccins in allerlei contexten verder ondersteunt, er ook een gestage stroom van artikelen in wetenschappelijke tijdschriften zou worden gepubliceerd die ernstige bijwerkingen of beperkte effectiviteit en werkzaamheid van vaccins laten zien. Maar kritische artikelen zijn schaars, en voor zover ze al verschijnen zijn het vaak experimentele studies, gebaseerd op kleine samples, en gewoonlijk worden ze al snel door vervolgonderzoek gefalsificeerd. Andere artikelen trekken verdergaande conclusies dan gerechtvaardigd is, bijvoorbeeld door schade aan de hersenen door elementair aluminium te onderzoeken, en dan te stellen dat vaccins gevaarlijk zijn; waarbij eraan voorbijgegaan wordt dat vaccins geen elementair aluminium bevatten maar aluminiumzouten en de hoeveelheden dermate klein zijn dat ze vergeleken met de dagelijkse intake in het niet vallen.

Dus van een vurig wetenschappelijk debat over effectiviteit en werkzaamheid van vaccins is al decennialang geen sprake meer. Soms vind je nog wel een **kritisch artikel**, maar dit wordt dan vaak snel in een reactie **gepareerd**. Maar dat zou je niet zeggen als je alleen maar de hartstochtelijke discussies over dit onderwerp op sociale media volgt. Vaccinatietegenstanders ontkennen categorisch het bestaan- en de inhoud van de gestolde consensus over vaccinatie binnen de medische wereld. Ze hebben een diep wantrouwen tegen de gangbare medische wetenschap in het algemeen, en instituten als het RIVM in het bijzonder. Ze benadrukken dat de wetenschap per definitie niet te vertrouwen is, omdat wetenschappers en RIVM-onderzoekers primair gedreven worden door de (financiële) belangen die ze zouden hebben bij het instandhouden van het Rijksvaccinatieprogramma.

Organisaties als de *Nederlandse Vereniging Kritisch Prikken* (NVKP) en *VaccinVrij* zijn de belangrijkste verspreiders van deze ‘alternatieve feiten’ over vaccinaties. Ze zijn ervan overtuigd dat er allerlei complotten zijn die de ‘echte waarheid’ over vaccinaties onder tafel houden en verdenken ‘Big Pharma’ ervan vergif aan de man te brengen omwille van geldelijk gewin. Men kan echter kritiek hebben op de handelswijze van de farmaceutische bedrijven en op het prijsbeleid van medicijnen zonder meteen te concluderen, zoals veel vaccinatietegenstanders doen, dat deze industrietak als geheel niet deugt en bewust probeert de bevolking te vergifigen.

Let wel: deze antivaxxers nemen niet deel aan de academische discussies, door bijvoorbeeld zelf peer-reviewed artikelen te schrijven in academische tijdschriften maar beperken ze zich tot het voeren van een schaduwdiscussie op internet en sociale media. Juist door zich te onttrekken aan deze academische discussies, kunnen ze voor zichzelf een eigen werkelijkheid creëren, die (relatief) losstaat van de realiteit in empirisch onderzoek. Laten we eens een paar voorbeelden bekijken.

VaccinVrij en Meningokokken

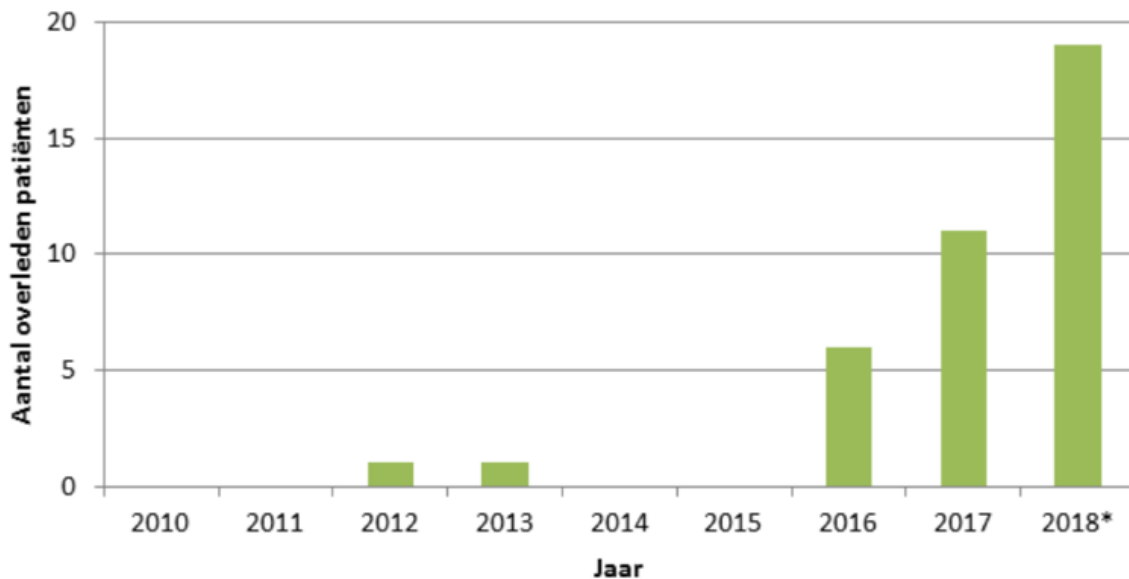
Een voorbeeld van misinformatie dat door de Staatssecretaris zelf werd benoemd is het **recente filmpje** van

Door Frankema op de site van VaccinVrij waarin ze zich expliciet richt op 14-jarigen. Ze bespreekt de voorlichting die deze scholieren onlangs hebben gehad over meningokokken type W bij de week van de biologie op school. Ze zegt:

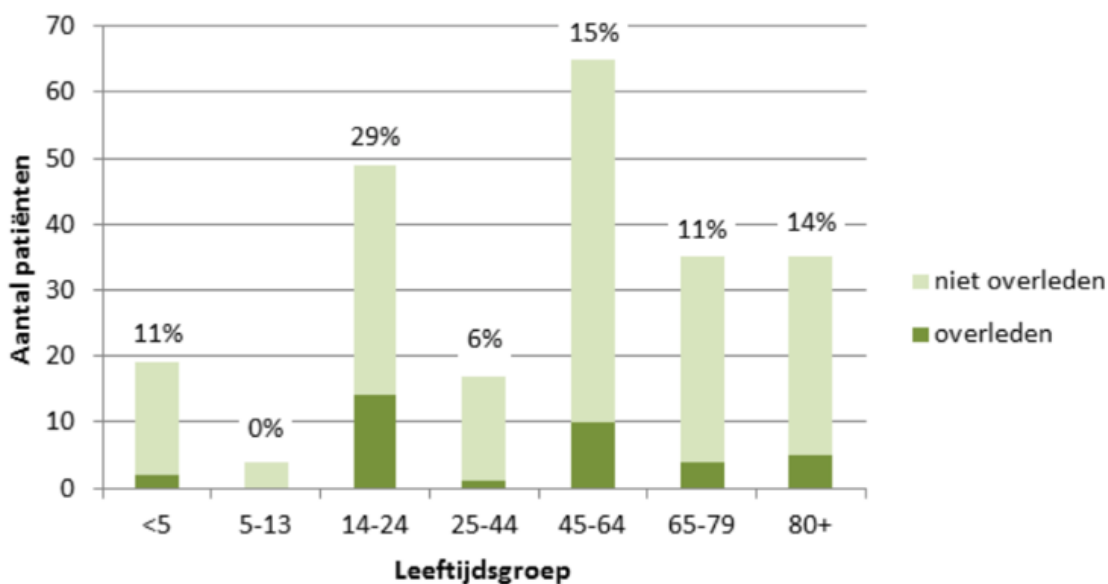
Ik kan me voorstellen dat jullie heel erg bang geworden zijn voor deze ziekte. Maar hele belangrijke informatie ontbreekt in de voorlichting die jullie gehad hebben. De ernst van de ziekte is heel erg afgenomen in jullie leeftijdsgroep. In 1991 waren er 9 sterfgevallen, in 2001 waren dat er 6 en in 2017 was dat aantal 0.

Frankema baseert zich op cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek en laat in het filmpje een screenshot van de gebruikte pagina zien. Als we kijken waarom er een sterretje achter 2017 staat, geeft het CBS aan: “In het vierde kwartaal van 2018 verschijnen er definitieve cijfers over 2017.” Ze baseert zich dus op voorlopige (en achterhaalde) cijfers over 2017. Ook negeert ze de dramatische cijfers over 2018.

Meer recente en accuratere cijfers van het RIVM (die ook al beschikbaar waren toen Frankema het filmpje maakte) laten een heel ander beeld zien. In plaats van de door haar gesuggereerde sterk afnemende trend is het aantal ziekte- en sterftegevallen als gevolg van meningokokken type W juist explosief gestegen van 0 in 2015 naar (nu al) 19 in 2018. En dan *met name* in de leeftijdsgroep net boven die van de kinderen die ze aanspreekt, met leeftijdsgroep van 14 tot 19 jaar 49 ziektegevallen en 13 sterfgevallen in de periode **van januari 2015 tot en met oktober 2018** (zie figuren hieronder). Ook vergeet Frankema te vermelden dat 30 tot 50 procent van de patiënten die de ziekte overleven daar blijvende schade aan overhoudt, zoals nierproblemen of geamputeerde ledematen – ook geen prettig vooruitzicht voor 14-jarigen. ‘Het gaat om een zeer ernstige aandoening met veel invloed op patiënt en zijn omgeving’, aldus **Arie van der Ende** (Nederlands Referentielaboratorium voor Bacteriële Meningitis).

Figuur 4. Aantal overleden patiënten door meningokokkenziekte serogroep W van 2010 tot 2018 (*t/m oktober).

Figuur 5. Aantal patiënten met meningokokkenziekte serogroep W naar leeftijdsgroep en overlijden in de periode januari 2015 tot en met oktober 2018.

Bron: RIVM

In het filmpje wordt als tweede punt “wat achtergehouden wordt voor de jongeren” het feit genoemd dat vaccins bijwerkingen kunnen veroorzaken. Ze stelt: “op de bijsluiter staat een hele lijst met bijwerkingen.” Ze vermeldt niet dat dit bij elk geneesmiddel het geval is, welke bijwerkingen dit betreft, of in welke frequentie deze voorkomen. Bij de uitnodiging voor de vaccinatie kregen de jongeren echter een folder over

meningokokken en over het ACWY vaccin. Hierin werd verwezen naar de website voor de bijsluiter en stond uitleg over het melden van bijwerkingen bij Lareb.

Frankema verwijt de overheid dat deze belangrijke informatie weglaat in de voorlichting. Dit is dus domweg niet waar, en bovendien zit haar verhaal vol met halve waarheden en hele leugens. Ze heeft gelijk dat de vaccinatie wordt toegediend op het moment de doelgroep nog veilig is. Maar later vaccineren is onverantwoord omdat de ziekte het zwaarste toeslaat in de tien jaar erna – precies om dit risico te voorkomen worden deze 13/14-jarigen vanaf september 2018 uitgenodigd voor de vaccinatie. Oudere cohorten tot en met 18 jaar worden vóór de zomer van 2019 voor vaccinatie uitgenodigd om ook hen zo snel mogelijk te beschermen.

Ook Staatssecretaris Blokhuis was opvallend scherp over dit specifieke filmpje. In een toelichting op zijn Beleidsbrief bij **Radio 1** (20 november) noemde hij het “de grootste flauwekul” en vatte Frankema’s verhaal over de sterftcijfers door meningokokken samen als: “gewoon een leugen!”

Een gepeperde uitspraak voor een bewindspersoon.

Homeopatie en antivax

Een tweede voorbeeld is de recente **Monitor-uitzending** die liet zien dat de *Nederlandse Vereniging Kritisch Prikken* niet alleen veel twijfel zaait over reguliere vaccinaties uit het Rijksvaccinatieprogramma, maar vervolgens ook allerlei homeopathische alternatieven aanprijst aan twijfelende ouders. De angst die ouders wordt aangepraat voor de vermeende bijwerkingen wordt daarmee een bron van inkomsten voor homeopaten. Enerzijds wordt op de site doorverwezen naar ‘behandelaars’ met **homeopathische alternatieven** voor vaccinatie – waarvan in onderzoeken de werking nog nooit bewezen is. Anderzijds wordt nog maar weer eens de lang ontkrachte link tussen vaccins en autisme van stal gehaald, waarmee de deur wordt opengezet naar homeopathische quatsch-behandelingen voor het **‘ontstoren van vaccinaties waarmee autisme kan worden tegengegaan’**. Onbewezen en ongeloofwaardig als je weet dat autisme niet door vaccins wordt veroorzaakt. Kortom: de NVKP zaait twijfel over vaccinatie en verdient vervolgens een goedbelegde boterham aan homeopathische ‘oplossingen’ waarvan de werking in onderzoek nooit bewezen is.

Recent was Anne-Marie van Raaij, de voorzitter van de NVKP, uitgebreid aan het woord in **Buitenhof**, tot groot ongenoegen van Minister Hugo de Jonge van VWS. Hij **twitterde**:

... Maar waarom keer op keer een podium voor bangmakende antivax-verhalen? Medische wetenschap is niet ‘ook maar een mening’, antivax-verhalen zijn niet onschuldig.

Wederom geen malse uitspraak voor een bewindspersoon.

Ook Staatssecretaris Blokhuis is ongelukkig met deze situatie. In zijn Kamerbrief stelt hij dat de overheid op dit moment nog weinig ruimte heeft om op te treden tegen dit soort misleidende aanbeveling van onbewezen behandelingen, zolang er geen productnamen worden genoemd of medische claims worden gedaan. Maar hij wil dit veranderen: “Ik wil daarom nagaan of het wenselijk en noodzakelijk is de rol van de IGJ [Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd] hierop aan te passen, bijvoorbeeld door het verbreden van de taakopvatting van de IGJ of het aanpassen van het wettelijk kader. Ik ga hierover met de IGJ in gesprek” (p. 5).

De reactie van VaccinVrij op de brief van de Staatssecretaris

Een derde voorbeeld dat ik hier wil aanhalen is de **reactie** die Ellen Vader en Door Frankema op 22 november namens VaccinVrij stuurden op de Kamerbrief naar Staatssecretaris Blokhuis.

AANGETEKENDE BRIEF OP 22-11-2018 VERSTUURD NAAR STAATSECRETARIS PAUL BLOKHUIS EN MINISTER HUGO DE JONGE

Onderwerp: Kamerbrief 'Verder met vaccineren'

Amsterdam, 22-11-2018

GEACHTE STAATSECRETARIS PAUL BLOKHUIS,

Met belangstelling hebben wij kennisgenomen van de door u ondertekende kamerbrief: 'Verder met vaccineren'

(<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2018/11/19/kamerbrief-verder-met-vaccineren>)

Wij gaan ervan uit dat u te goeder trouw uw werk doet, maar we kunnen uit uw schrijven afleiden dat u eenzijdig en onvolledig bent geïnformeerd. De Stichting Vaccinvrij is opgezet ten behoeve van transparante voorlichting en het behoud van een vrije vaccinatiekeuze. Inmiddels is er een grote groep van duizenden burgers ontstaan, die beseffen dat er sprake is van manipulatie van de bevolking middels het achterhouden van essentiële informatie en het genereren van irrationele angst.

WIJ VERZOEKEN U VRIENDELIJK DE VOLGENDE VRAGEN MET JA, OF NEE TE BEANTWOORDEN:

Bent u ervan op de hoogte dat vaccins naast gemanipuleerde ziekteverwekkers chemische 'hulpstoffen' en vervuilingen bevatten en welke stoffen dat zijn?

Ja/ Nee

Bent u ervan op de hoogte dat er geen onafhankelijke veiligheidsnormen zijn vastgesteld met betrekking tot het inspuiten van vaccins bij baby's, prematuur geboren baby's, en zwangere vrouwen?

Ja/ Nee

Bent u ervan op de hoogte dat tot op heden geen enkele overheidsinstantie in staat is geweest

om wetenschappelijk bewijs te overnemen dat het inspuiten van (combi)vaccins veilig is:

Ja/ Nee

Bent u ervan op de hoogte dat naar schatting minder dan 10% van alle bijwerkingen wordt gemeld bij het Lareb?

Ja/ Nee

Bent u bekend met het begrip 'Shedding'?

Ja/ Nee

Bent u op de hoogte van de nationale ziekte, - en sterftecijfers, uitgesplitst per leeftijd en per ziekteverwekker, vanaf de eerste registratie tot heden van de doelgroep-ziektes van het RVP?

Ja/ Nee

Kent u het boek: 'Dissolving Illusions - Disease, Vaccines, and the Forgotten History' van Suzanne Humphries en Roman Bystryanyk?

Ja/ Nee

Kent u het boek: 'How to End the Autism Epidemic' van J.B. Handley?

Ja/ Nee

Bent u bereid om deze boeken te lezen?

Ja/ Nee

Stelt u het op prijs dat burgers (waaronder de stichting Vaccinvrij) - die nu al jaren bezig zijn met het onthullen en ordenen van de feiten zoals deze door de verschillende nationale en internationale overheidsinstanties gedocumenteerd zijn - informatie met u delen?

Ja/ Nee

Zo ja, wilt u dit met een reactie op deze brief laten weten?

Onder ons bevinden zich wetenschappers en artsen en wij verzoeken u dringend deze brief serieus te nemen. Wij zijn bezig met een aantal korte filmpjes over vaccineren die de kant van de ouders belichten, en voornemens uw kamerbrief en reactie op deze brief hierin op te nemen.

In afwachting van uw antwoord verblijven wij, namens de stichting Vaccinvrij,

Ellen Vader en Door Frankema

CC: Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport Hugo de Jonge

De openingsalinea zet de toon voor de rest van de brief. Als je deze alinea goed leest kun je niet anders dan concluderen dat de auteurs toegang (menen te) hebben tot ware en relevante kennis die niet beschikbaar is voor de Staatssecretaris, en dat dit gebrek aan kennis maakt dat zijn brief “onvolledig en eenzijdig” is geformuleerd. Ze stellen immers “dat er sprake is van manipulatie van de bevolking middels het achterhouden van essentiële informatie en het genereren van irrationele angst.” Dit wordt als feitelijke waarheid geponeerd, en niet als een mogelijkheid gepresenteerd.

Vervolgens worden 11 vragen gesteld. Ten eerste valt op dat de Staatssecretaris slechts een ja/nee optie wordt geboden. De vraagvorm-stijl van de brief suggereert een interesse in informatie-uitwisseling, maar deze beperking tot ja/nee-antwoorden geeft de Staatssecretaris juist weinig ruimte om zijn visie op de zaak te geven. Maar Vader en Frankema lijken dan ook weinig geïnteresseerd te zijn in zijn visie. In de eerste vier vragen wordt namelijk alleen gevraagd *of hij op de hoogte is* van iets wat vervolgens als een vaststaand feit

wordt gepresenteerd. Dit is geen vraag naar kennis, maar een manier van vragen stellen die de waarheid van het gestelde vooronderstelt, en alleen vraagt of de Staatssecretaris van deze waarheid op de hoogte is. Want beide toegestane antwoorden “ja ik ben op de hoogte van x” en “nee ik ben niet op de hoogte van x” impliceren allebei dat x wel degelijk het geval is. Dit zijn dus strik vragen: de Staatssecretaris kan ze niet beantwoorden zonder daarmee impliciet de waarheid van x te veronderstellen.

In dit deel zal ik een paar van de vragen bespreken, in de appendix worden alle vragen individueel besproken.

Bent u ervan op de hoogte dat naar schatting minder dan 10% van alle bijwerkingen wordt gemeld bij het Lareb?

Wederom geen vraag naar kennis, maar een manier van vragen stellen die de waarheid van het gestelde vooronderstelt. Maar zoals Prediker 1 al stelde: “hetgeen ontbreekt kan niet geteld worden.” Aangezien men hier niet kan weten wat de ongemelde bijwerkingen zijn, kan men ook niet weten dat het 90% van de bestaande bijwerkingen omvat. Verder geeft VaccinVrij geen betrouwbare bron van de schatting, dus het blijft voor de Staatssecretaris en ons als lezer onduidelijk waar deze op gebaseerd is.

Daarnaast zegt het feit dat er door ouders bijwerkingen worden gemeld zijn bij het Lareb niets over het feit dat die bijwerkingen ook echt hebben plaatsgevonden, of dat ze causaal door de vaccinatie zijn veroorzaakt. Het Lareb accepteert meldingen initieel zonder inhoudelijke analyse – het is van groot belang dat meldingen zo onbevangen mogelijk worden geregistreerd. Als je als mogelijke bijwerking zou melden dat twee dagen na vaccinatie jouw kind in een tuinkabouter is veranderd, zal het Lareb dit keurig registreren. Die initieel-geregistreerde bijwerkingen zijn dus niet zo interessant, omdat eerst moet worden aangetoond dat ze met de vaccinatie te maken hebben.

Het overgrote deel van de gemelde bijwerkingen is van lichte aard – daar zijn richtlijnen voor. Als ze enigszins plausibel zijn worden ze geteld, alles wat enigszins ernstig is – bezoek huisarts, ziekenhuisopname – wordt grondig geanalyseerd door experts. Wat uiteindelijk telt is de set van geanalyseerde meldingen die openbaar worden gemaakt in een jaarlijks verslag van het Lareb. Hierin is alles terug te vinden en vervolgens blijkt dat er weinig tot niets meer over is van de alarmerende getallen waar VaccinVrij over spreekt. In een recent [artikel in de Volkskrant](#) stelt directeur Agnes Kant van het Lareb dat er nog nooit een verband tussen RVP-vaccins en serieuze (of zelfs dodelijke) bijwerkingen is aangetoond. “We nemen dit soort gevallen altijd zeer serieus, maar we hebben nog nooit een verband met vaccins kunnen aantonen. Vaak zijn er andere factoren in het spel.” In datzelfde Volkskrantartikel neemt de eerdergenoemde Ellen Vader deze conclusies ter kennisgeving aan. ‘Ik baseer me liever op de (vaak schrijnende) ervaringsverhalen van de ouders in plaats van die kille cijfertjes’, mailt ze. ‘Wij kennen die kinderen, wij hebben de ouders gehoord.’

En dit is de hink-stap-sprong die VaccinVrij voortdurend maakt. Men verwijst graag naar formele instanties als het Lareb maar baseert zich vervolgens niet op de cijfers die door onderzoek geverifieerd zijn, maar vooral op de subjectieve cijfers die er het angstwekkendst uitzien. Maar als de wetenschappelijke cijfers over bijwerkingen – en over veel andere zaken – hun niet bevallen, baseren ze zich opeens weer op verhalen van ouders waarbij ze steeds zonder twijfel ervan uitgaan dat al deze “ervaringsverhalen” met 100% zekerheid door vaccins veroorzaakt zijn.

Kent u het boek: ‘How to End the Autism Epidemic’ van J.B. Handley?

Bent u bereid om [dit boek] te lezen?

Hier kunnen we kort zijn. De auteur van het boek, J.B. Handley heeft geen relevante vooropleiding, laat staan onderzoekservaring; hij heeft een BA in economie en Oost-Azië-studies. Het boek haalt nog maar weer eens Andrew Wakefields’ oude koe uit de sloot dat de BMR-vaccinatie autisme zou veroorzaken. Nu was dat in 1998 misschien nog een plausibele onderzoekshypothese –initieel werden zijn onderzoeksresultaten heel serieus genomen in de biomedische wereld. Er ontstond een hele *Wakefield-industrie* –erg veel onderzoekers hebben zich hierop gestort. Echter, keer op keer moest worden geconcludeerd dat de link niet kon worden aangetoond. Zelfs niet in een grootschalig onderzoeken waarin gevaccineerde kinderen werden vergeleken met ongevaccineerde kinderen.[1]

Ook bleek later dat Wakefields onderzoek **ondeugdelijk** was en gebaseerd op gefraudeerde data, en daarom is het artikel uit door *The Lancet* **ingetrokken**. Het bleek dat Wakefield financieel belang had bij deze specifieke uitkomst van het onderzoek omdat hij grof betaald werd door een advocaat die graag miljoenen schadevergoeding voor de gevolgen van vaccinatie wilde claimen. Naast Wakefield baseert Handley zich verder op een studie van Mawson e.a. die de gezondheid van gevaccineerde en ongevaccineerde kinderen vergelijkt; maar ook de publicatie van Mawsons studie is maar liefst twee keer **teruggetrokken**.

Dat in het wetenschappelijk debat deze hypothese al meer dan tien jaar geleden naar het land der fabelen is verwezen weerhoudt VaccinVrij er niet van om, tegen alle ontkrachtingen, er nog steeds heilig in te geloven. Deze link met autisme is daarmee een van de klassiekers in het repertoire van bangmakerij waarmee de *merchants of fear* twijfel en angst zaaien bij jonge, twijfelende ouders.

Het boek verkondigt dus pseudowetenschappelijke apekool en zijn de schaarse tijd en energie van de Staatssecretaris niet waard. Het geeft aan hoe vertekend het wereldbeeld van Vader en Frankema wel moet zijn om te denken dat dit boek een relevante bijdrage aan de discussie over vaccinatie kunnen leveren.

Stelt u het op prijs dat burgers (waaronder de stichting VaccinVrij) – die nu al jaren bezig zijn met het onthullen en ordenen van de feiten zoals deze door de verschillende nationale en internationale overheidsinstanties gedocumenteerd zijn – informatie met u delen?

Zo ja, wilt u dit met een reactie op deze brief laten weten?

De vraagstelling is uiterst tendentiekus. Ze impliceert dat nationale overheden en hun organisaties, zoals het RIVM en het CDC, feiten hebben gedocumenteerd inzake vaccinaties die zij niet publiceren, maar in een sinister plot dat kennelijk alle 192 nationale overheden omvat aan de bevolking achterhouden; maar dat de dappere burgers achter VaccinVrij deze hebben weten te onthullen.

Niets is minder waar: VaccinVrij baseert zich in haar publicaties op openbare bronnen, die voor iedereen die dat wil eenvoudig te vinden zijn. Er is geen enkele sprake van dat VaccinVrij geheime informatie onthuld heeft.

Wat betreft het “ordenen” is VaccinVrij selectief in de data die ze presenteert. Eén voorbeeld is het weglaten van de sterfgevallen in 2018 aan meningokokken-W in Frankema’s recente video; een ander voorbeeld zijn haar citaties van achterhaalde, frauduleuze onderzoeken en de pseudowetenschap van het hierboven genoemde boek.

Ongetwijfeld zal de Staatssecretaris dankbaar zijn naar eenieder die hem helpt in zijn taak door feiten aan te dragen en zo de informatie van de overheid te vergroten. Maar VaccinVrij doet nu precies *niet* waar ze zich hier op voorstaan; in tegendeel, zij ontkent de wetenschappelijke consensus, verdraait de feiten en cijfers of bedient zich simpelweg van leugens.

Alternatieve feiten en alternatieve wereldbeelden

Staatssecretaris Blokhuis wil mensen en organisaties bestrijden die op zeer actieve wijze misvattingen over vaccinaties verspreiden. Maar het probleem zou wel eens dieper kunnen liggen: het gaat niet om een paar losstaande misvattingen hier en daar die makkelijk gecorrigeerd kunnen worden maar juist centrale elementen in een voor hen samenhangende wetenschaps- en wereldopvatting.

De Staatssecretaris denkt langs de lijnen van mainstream biomedische wetenschap en stelt dat keuzen over vaccinaties gebaseerd moeten zijn op wetenschappelijk gefundeerde kennis. En terecht, overheidsbeleid moet gebaseerd zijn op een zo goed mogelijke interpretatie van de huidige staat van wetenschappelijke kennis – precies daarom heeft de regering allerlei wetenschappelijke adviesorganen zoals de Gezondheidsraad. Binnen het wetenschappelijke debat is er nooit 100% consensus maar je baseert je op die conclusies die in de literatuur

het meeste onderschreven worden worden.

VaccinVrij heeft een groot wantrouwen in de wetenschap en de medische praktijk. Daarom baseren zij zich vooral op die enkele publicatie die tegen de mainstream ingaat en hun positie ondersteunt. Maar de vragen van Vader en Frankema laten ook zien dat ze vanuit een heel ander denkkader opereren.

De Staatssecretaris en VaccinVrij lijken geheel langs elkaar heel te praten, en deze miscommunicatie kan goed geduid worden in de terminologie van de Amerikaanse filosoof John Rawls. Hij beschrijft pluralisme in termen van verschillende wereldbeelden die naast elkaar bestaan, in-zichzelf wel samenhangend zijn, maar tegelijkertijd incompatibel met elkaar zijn. En daar lijkt hier ook sprake van te zijn.

Vanuit een meer mainstream wereldbeeld wekt het misschien de lachlust op als Vader en Frankema maar weer eens aankomen met de claim dat autisme wordt veroorzaakt voor vaccinatie. Wakefields werk is zodanig gediscredeerd dat iedereen die nu nog weer met deze claim aankomt zich buiten elke serieuze discussie plaatst. En om de redenen die ik hierboven al aangaf zal het voor de Staatssecretaris onmogelijk zijn om op de brief in te gaan.

Ik sluit echter niet uit dat Vader en Frankema niet bewust een valkuil voor de Staatssecretaris willen graven, maar dat de brief – vanuit hun wereldbeeld – oprecht geschreven is. Er is dus echt een wereld van alternatieve feiten, die een andere logica volgt dan de wetenschap. Binnen dit wereldbeeld is de overheid er op uit om de echte waarheid verborgen te houden; zijn vaccins in-en-in slecht en blijven ze verkocht worden om de geldbelustheid van Big Pharma te bevredigen – geholpen door wetenschappers die door Big Pharma zijn omgekocht. Waar Wakefield al lang met pek en veren uit de academische wereld verbannen is, is hij binnen dit wereldbeeld de echte de held omdat hij tegen de medische wereld durft in te gaan; in de woorden van J.B. Handley (de autuer van het boek dat door Vader en Frankema wordt aangehaald): “**To our community, Andrew Wakefield is Nelson Mandela and Jesus Christ rolled up into one.**” Ook is men zeker over “**alle kinderen die na vaccinatie doodgaan of ziek worden**” ondanks het feit dat deze “vaccinatieschade” nooit in de officiële statistieken van het Lareb of op andere plaatsen terug te vinden is.

Rawls stelt dat de samenleving tolerantie moet opbrengen naar de afwijkende wereldbeelden van minderheidsgroepen, zolang mensen op basis van deze denkbeelden geen schade aan anderen toebrengen. En lang waren VaccinVrij en de NVKP marginale organisaties die geen schade toebrachten. Maar nu de antivaccinatiebeweging de Wakefieldleugen maar blijft herhalen, nu ze via de sociale media steeds meer ruimte krijgen om deze angstzaaijrij over jonge ouders uit te strooien, en daarmee de vaccinatiebereidheid ondermijnen, kunnen ze wel degelijk schade toebrengen.

Dus het is een interessante vraag of we de ‘misinformatie’ van VaccinVrij en NVKP als bewuste leugens

moeten beschouwen, of als uitkomsten van oprechte overtuigingen van mensen die helemaal op het verkeerde pad zitten. De vraag is onmogelijk te beantwoorden, maar ik ga toch een poging doen.

Het filmpje van Frankema over Meningokokken-W komt weinig oprecht over. Ze maakt een gekunstelde subcategorie om haar punt te maken, en het feit dat ze de dramatische sterftcijfers over 2018 uit haar analyse weglaat maakt haar filmpje een schoolvoorbeeld van wat Darrel Huff in 1954 al typeerde met *How to lie with statistics*.

De *Nederlandse Vereniging Kritisch Prikken* kan misschien een oprecht geloof hebben in de werking van homeopathie maar de informatie op hun website is schadelijk op twee manieren. Eén: door het aanbieden van verdunde alternatieven worden ouders weggehouden van echte vaccins. Dit ondermijnt de vaccinatiegraad, wat de kans op uitbraken vergroot, en brengt de alternatief-gevaccineerde kinderen alleen nog maar meer in gevaar. Twee: ouders van een kind met een aandoening uit het autisme-spectrum zijn niet geholpen met onjuiste informatie over de oorzaak van de aandoening en duurbetaalde valse hoop op genezing. Ouders kunnen het geld en de energie beter gebruiken om goede manieren te vinden om deze onverwachte nieuwe situatie het hoofd te bieden.

Dus de informatie die de NVKP verspreidt komt misschien voor uit oprechte overwegingen maar ze is wetenschappelijk onjuist en kan serieuze schade toebrengen.

De brief van Vader en Frankema vind ik in dit opzicht het meest interessant. De gestelde vragen getuigen van vooringenomenheid van de zijde van VaccinVrij, en van selectief shoppen in de bestaande literatuur. Wat Blokhuis ook antwoordt, het is altijd fout in de ogen van de vragensteller. Als Blokhuis “ja” antwoordt, volgt het verwijt dat hij feiten negeert, als hij “nee” antwoordt, is hij niet voldoende op de hoogte. Op die manier heeft VaccinVrij altijd een verhaal naar hun achterban en doelgroep hoe de overheid en informatie achterhoudt, en niet geïnformeerd is. Het is fascinerend om te zien dat ze volhardend het ene antivaxx-talking point na het andere van stal halen, maar ze lopen al lang genoeg mee in het wereldje om te weten dat hun alternatieve visie geen wortel zal schieten bij de Staatssecretaris. Ze besluiten de brief met de volgende passage:

Onder ons bevinden zich wetenschappers en artsen en wij verzoeken u dringend deze brief serieus te nemen. Wij zijn bezig met een aantal korte filmpjes over vaccineren die de kant van de ouders belichten, en voornemens uw kamerbrief en reactie op deze brief hierin op te nemen.

Ze verwachten dus een antwoord van de Staatssecretaris en zijn van plan om dit antwoord te gaan gebruiken in

filmpjes. Hier staat wederom een valkuil voor de Staatssecretaris wagenwijd open. Of hij concludeert – mijns inziens terecht – dat je retorische vragen niet hoeft te beantwoorden, maar dan zal Vaccinvrij victorie kraaien en concluderen dat de overheid geen antwoorden op hun vragen heeft. Of hij beantwoordt de brief en de vragen en loopt het risico dat hierboven geschreven is.

De ultieme vraag is wat nu het doel van de brief is. Zitten ze zo vast in hun eigen denkbeelden dat ze niet in de gaten hebben dat hun brief geen doel raakt? Of is het vooral een brief voor de bühne, waarmee ze vooral hun eigen achterban bedienen?

Ik kan deze vragen niet beantwoorden. Maar een goed inzicht in waar deze misvattingen over vaccinatie nu precies vandaag komen lijkt me essentieel bij de taak die de Staatssecretaris zichzelf heeft gesteld.

Conclusie

Bij vaccinatie gaat het in de eerste plaats om vertrouwen van ouders: in het Rijksvaccinatieprogramma in het algemeen en in de personen die de vaccinaties toedienen. De bangmakerij van de NVKP en VaccinVrij ondermijnt dit vertrouwen en het is terecht dat de Staatssecretaris dit wil tegengaan. Voor de *true believers* zouden deze opvattingen echter wel eens de uitingen kunnen zijn van een diep-geleefd wereldbeeld en wetenschapsopvatting, dat zo tegenstrijdig is aan het meer klassiek-wetenschappelijke wereldbeeld dat de twee onverenigbaar zijn. Dus elke poging van de Staatssecretaris om deze misvattingen aan te pakken domweg niet binnenkomen omdat ze niet passen binnen het frame van antivax. En dit betekent dat de taak die de Staatssecretaris op zijn schouders heeft genomen groter is dan hij had verwacht. Het zou wel eens veel meer kunnen betekenen dan het tegengaan van een paar misvattingen links of rechts.

Update: de tekst over Frankema's filmpje over meningkokken type w is op 10 december licht aangepast.

Appendix: gedetailleerde analyse brief Vader en Frankema^[2]

Hierboven heb ik al een aantal elementen uit de brief van Vader en Frankema besproken. Hieronder vindt u een meer gedetailleerde analyse van de verschillende vragen.

- *Bent u ervan op de hoogte dat vaccins naast gemanipuleerde ziekteverwekkers chemische 'hulpstoffen' en vervuilingen bevatten en welke stoffen dat zijn?*

Dit is een vraag naar de bekende weg. Alle ingrediënten van vaccins zijn beschreven in de bijsluiters die te

vinden zijn via <https://rijksvaccinatieprogramma.nl/bijwerkingen/bijsluiters>. En ja, de Staatssecretaris zal weten dat er naast het vaccin ook andere stoffen zitten. Maar hij zal ook weten van de talloze onderzoeken die gepubliceerd zijn (en nog steeds gepubliceerd worden) waaruit blijkt dat deze niet gevaarlijk zijn – tenminste niet in de dosis waarin ze in vaccins aanwezig zijn.

De vraag lijkt – net als veel van de vragen hierna – meer een aanleiding om de verschillende stokpaardjes van VaccinVrij van stal te halen. Thiomersal (een kwikverbinding) is al lang uit de vaccins van het Rijksvaccinatieprogramma gehaald – ondanks het feit dat het risico hiervan nooit aangetoond is. Ja, sommige vaccins bevatten minuscule hoeveelheden formaldehyde, waarvan het negatieve effect nooit is aangetoond bij de doses zoals gebruikt in vaccins. En het lichaam maakt zelf in de stofwisseling vele malen meer formaldehyde (tijdelijk) aan.

- *Bent u ervan op de hoogte dat er geen onafhankelijke veiligheidsnormen zijn vastgesteld met betrekking tot het inspuiten van vaccins bij baby's, prematuur geboren baby's, en zwangere vrouwen?*

Ook deze vraag is geformuleerd in de stijl van “Bent u ervan op de hoogte dat...” Wederom geen vraag naar kennis, maar een manier van vragen stellen die de waarheid van het gestelde vooronderstelt. Maar juist hetgeen dat gesteld wordt zal de staatssecretaris niet willen onderkennen omdat het pertinent onjuist is.

De retorische boodschap achter deze vraag lijkt te zijn dat de overheid maar wat doet, en dat vaccins zonder veel controle het Rijksvaccinatieprogramma worden ingerommeld. Maar het tegendeel is waar. Alle vaccins, ook die aan zwangere vrouwen worden gegeven, voldoen – natuurlijk! – aan de veiligheidseisen die in Nederland zijn gesteld. Vaccins komen pas op de markt nadat ze uitgebreid getest zijn, en op basis van die tests worden toegelaten door de desbetreffende instantie, voor Nederland *Het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen* (CBG), in Europa de *European Medicines Agency* (EMA) en in de VS de *Food and Drug Administration* (FDA).

Vaccins worden pas aan het Rijksvaccinatieprogramma toegevoegd als het advies daartoe van de vaste *Commissie Vaccinaties* van de *Gezondheidsraad* wordt overgenomen door de regering. Dit is dus altijd een politiek besluit op basis van wetenschappelijke advisering. Na toelating op de markt blijven verschillende organisaties continu toezicht houden op deze vaccins. Fabrikanten van vaccins zijn wettelijk verplicht hun onderzoeksresultaten (en wereldwijde updates daarvan) te overleggen aan de registratie-autoriteiten van geneesmiddelen. Deze beoordelen – onafhankelijk van de fabrikant – de effectiviteit en de bijwerkingen van ieder geneesmiddel. Ook moeten alle uitkomsten van *Random controlled trials* in openbare registers worden opgenomen, onder andere ter controle. Dus zelfs het door fabrikanten betaalde onderzoek wordt onafhankelijk beoordeeld. Ten slotte kunnen bijwerkingen altijd gemeld worden bij het *Lareb* waar deze worden onderzocht.

In die context is het onduidelijk wat hier nu precies wordt bedoeld met dat “er geen onafhankelijke veiligheidsnormen zijn vastgesteld” – met name omdat de term ‘onafhankelijk’ niet nader wordt gedefinieerd. Dit lijkt weer retorische truc van VaccinVrij te zijn: wat de overheid ook doet om vaccins te controleren, het woord “onafhankelijk” kan altijd worden ingezet door VaccinVrij om elk onderzoek dat tegen haar opvattingen – en vooroordelen – ingaat, af te wijzen. Een conclusie die niet bevalt kan dus door VaccinVrij verworpen worden, omdat niet aan het (niet nader omschreven) criterium van ‘onafhankelijkheid’ wordt voldaan.

- *Bent u ervan op de hoogte dat tot op heden geen enkele overheidsinstantie in staat is geweest om wetenschappelijk bewijs te overleggen dat het inspuiten van (combi)vaccins veilig is?*

Van hetzelfde laken een pak. Er zijn meer dan 10.000 studies te vinden op **Pubmed** over de veiligheid van vaccins. In 2016 is het complete Amerikaanse schema, dat zwaarder is dan het Nederlandse schema, door Dr Paul Offit **getest en veilig bevonden**. De klacht van de antivaccinatiebeweging dat de huidige stand van kennis over vaccins onvoldoende is, en dat er nog veel meer onderzoek moet worden gedaan, komt slechts voort uit een – *welgekozen* – onwetendheid over de overstelpende hoeveelheid publicaties die hierover al verschenen zijn. Vaccin zijn een van de meest onderzochte onderwerpen in de biomedische wereld. Alle antivaccinatiemythes van de laatste jaren zijn uitreure onderzocht en ontmaskerd – de relatie met autisme, de hulpstoffen, wiegendood, astma, allergieën, ga zo maar door. Het probleem is niet dat er niet genoeg studies zijn, het probleem is dat de antivaccinatiebeweging de conclusies van de meeste bestaande publicaties domweg niet accepteert of simpelweg negeert. Gewoon omdat de conclusie niet binnen haar wereldbeeld past.

- *Bent u ervan op de hoogte dat naar schatting minder dan 10% van alle bijwerkingen wordt gemeld bij het Lareb?*

Wederom geen vraag naar kennis, maar een manier van vragen stellen die de waarheid van het gestelde vooronderstelt. Maar zoals Prediker 1 al stelde: “hetgeen ontbreekt kan niet geteld worden.” Aangezien men hier niet kan weten wat de ongemelde bijwerkingen zijn, kan men ook niet weten dat het 90% van de bestaande bijwerkingen omvat. Verder geeft VaccinVrij geen betrouwbare bron van de schatting, dus het blijft voor de Staatssecretaris en ons als lezer onduidelijk waar deze op gebaseerd is.

Daarnaast zegt het feit dat er door ouders bijwerkingen worden gemeld zijn bij het Lareb niets over het feit dat die bijwerkingen ook echt hebben plaatsgevonden, of dat ze causaal door de vaccinatie zijn veroorzaakt. Het Lareb accepteert meldingen initieel zonder inhoudelijke analyse – het is van groot belang dat meldingen zo onbevangen mogelijk worden geregistreerd. Als je als mogelijke bijwerking zou melden dat twee dagen na vaccinatie jouw kind in een tuinkabouter is veranderd, zal het Lareb dit keurig registreren. Die initieel-geregistreerde bijwerkingen zijn dus niet zo interessant, omdat eerst moet worden aangetoond dat ze met de

vaccinatie te maken hebben.

Het overgrote deel van de gemelde bijwerkingen is van lichte aard – daar zijn richtlijnen voor. Als ze enigszins plausibel zijn worden ze geteld, alles wat enigszins ernstig is – bezoek huisarts, ziekenhuisopname – wordt grondig geanalyseerd door experts. Wat uiteindelijk telt is de set van geanalyseerde meldingen die openbaar worden gemaakt in een jaarlijks verslag van het Lareb. Hierin is alles terug te vinden en vervolgens blijkt dat er weinig tot niets meer over is van de alarmerende getallen waar VaccinVrij over spreekt. In een recent [artikel in de Volkskrant](#) stelt directeur Agnes Kant van het Lareb dat er nog nooit een verband tussen RVP-vaccins en serieuze (of zelfs dodelijke) bijwerkingen is aangetoond. “We nemen dit soort gevallen altijd zeer serieus, maar we hebben nog nooit een verband met vaccins kunnen aantonen. Vaak zijn er andere factoren in het spel.” In datzelfde Volkskrantartikel neemt de eerdergenoemde Ellen Vader deze conclusies ter kennisgeving aan. ‘Ik baseer me liever op de (vaak schrijnende) ervaringsverhalen van de ouders in plaats van die kille cijfertjes’, mailt ze. ‘Wij kennen die kinderen, wij hebben de ouders gehoord.’

En dit is de hink-stap-sprong die VaccinVrij voortdurend maakt. Men verwijst graag naar formele instanties als het Lareb maar baseert zich vervolgens niet op de cijfers die door onderzoek geverifieerd zijn, maar vooral op de subjectieve cijfers die er het angstwekkendst uitzien. Maar als de wetenschappelijke cijfers over bijwerkingen – en over veel andere zaken – hun niet bevallen, baseren ze zich opeens weer op verhalen van ouders waarbij ze steeds zonder twijfel ervan uitgaan dat al deze “ervaringsverhalen” met 100% zekerheid door vaccins veroorzaakt zijn.

5. Bent u bekend met het begrip ‘Shedding’?

Het begrip “shedding” is een populair thema binnen de antivaccinatiebeweging dat graag uit zijn verband gerukt wordt. Shedding betekent dat het lichaam na vaccinatie het (vaccin)virus uitscheidt, bijvoorbeeld via urine of feces. Op zichzelf is dat geen probleem; het wordt pas een probleem als het geshedde virus leidt tot secundaire transmissie en infectie van een andere (ongevaccineerd) persoon. Om te kunnen shedden, moet het vaccin een levend, verzwakt virus of bacterie bevatten. De meeste vaccins bevatten echter dode ziektekiemen of slechts delen van ziektekiemen. Het tetanusvaccin bevat zelfs dat niet, maar slechts delen van het toxine dat de tetanusbacterie produceert.

De enige vaccins die, theoretisch, zouden kunnen shedden zijn het rotavirusvaccin, het waterpokkenvaccin, het orale poliovaccin (OPV) en het BMR-vaccin (alle drie de componenten). Alleen het laatste wordt in Nederland routinematig verstrekt via het Rijksvaccinatieprogramma. Van de bof-component is geen shedding bekend. Van de mazelen-component is welgeteld wereldwijd één geval bekend van secundaire transmissie [[hier](#) en [hier](#)] op de miljarden toedieningen van het vaccin sinds zijn introductie in routine-vaccinatieprogramma’s (1964 in de VS, 1976 in Nederland). Van de rodehond-component is bekend dat deze kan shedden in de

moedermelk, maar zonder gevaar op transmissie.

Omdat shedding een theoretische mogelijkheid is, wordt de mogelijkheid bij onderzoek naar de veiligheid van vaccins routinematig meegenomen. Maar voor de vaccins in het Rijksvaccinatieprogramma is er nog nooit een gedocumenteerd geval geweest van daadwerkelijke transmissie van het vaccin-variant van het virus van een net-gevaccineerde op een andere persoon.

Het weerhoudt VaccinVrij er zich echter niet van om te claimen dat vaccinaties de “ziektes in stand houden”. In hun werkelijkheid zijn het juist de gevaccineerden die de ziektes verspreiden en zouden de meeste ziektes zonder vaccinatie allang verdwenen zijn, dankzij verbeterde leefomstandigheden en verbeterde hygiëne. Ze gaan er echter volkomen voorbij aan het feit dat de ziektes voor invoering van de vaccins nog volop voorkwamen en pas na de invoering van vaccins aan een spectaculaire daling begonnen.

Wat ook hier weer opvalt is de valkuil die VaccinVrij voor de minister opzet. Als de minister antwoordt met “Ja”, impliceert dit dus dat hij zich ervan bewust is dat net-gevaccineerden besmettelijk zijn. Als hij antwoordt met “Nee” toont dit aan hoe slecht geïnformeerd de minister is. Dit is een suggestieve vraag, en wat de minister ook zal antwoorden, in beide gevallen wordt het doel bereikt.

- *Bent u op de hoogte van de nationale ziekte, – en sterftecijfers, uitgesplitst per leeftijd en per ziekteverwekker, vanaf de eerste registratie tot heden van de doelgroep-ziektes van het RVP?*

Ook dit is een standaard tactiek van VaccinVrij. Zij impliceren dat de invoering van vaccins niks heeft bijgedragen aan het terugdringen van de sterftecijfers van de kinderziektes, omdat deze immers al gedaald waren voor de invoering van de vaccins. Maar RUG-promovendus **Maarten van Wijhe heeft in zijn proefschrift** laten zien dat het Rijksvaccinatieprogramma tussen 6.000 en 12.000 sterfgevallen heeft voorkomen zijn onder kinderen en jongvolwassenen geboren tussen 1953 en 1992.

Maar het gaat niet alleen om de sterftecijfers – als we alleen naar sterfte zouden kijken, zouden we een groot deel van de gezondheidszorg in Nederland af kunnen schaffen. Het gaat ook om ziekenhuisopnames en ernstige complicaties. Als we kijken naar het aantal gevallen van kinderziektes (morbiditeit), dan zien we onvermijdelijk het succes van de vaccins. Zoals eerder gezegd, nam het aantal gevallen pas na invoering van de vaccins spectaculair af.. En de recente mazelenuitbraken in Europa laten zien dat de natuur zich niets aantrekt van de alternatieve theorieën van de antivaccinatiebeweging. Precies daar de vaccinatiegraad laag is, slaat de ziekte weer toe.

- *Kent u het boek: ‘Dissolving Illusions – Disease, Vaccines, and the Forgotten History’ van Suzanne*

Humphries en Roman Bystrianyuk?

- *Kent u het boek: 'How to End the Autism Epidemic' van J.B. Handley?*
- *Bent u bereid om deze boeken te lezen?*

Hier kunnen we kort zijn. Dit zijn twee quatsch-boeken waar de Staatssecretaris zijn kostbare tijd niet aan hoeft te besteden. Het eerste boek bestaat louter uit speculatie en ongesubstantieerde of zelfs evident onware claims. Humphries is opgeleid als nefroloog (nierdeskundige), maar beoefent dit vak al jaren niet meer. In plaats daarvan verdient zij nu haar geld als homeopaat en antivaccinatie-activiste, en is nauw verbonden met de beweging rondom de film *Vaxxed*. Bystrianyuk heeft een MSc in informatica, maar geen enkele medische achtergrond. De auteurs hebben geen uitgever voor het boek kunnen vinden en hebben het daarom in eigen beheer uitgegeven.

De auteur van het tweede boek, J.B. Handley heeft geen relevante vooropleiding, laat staan onderzoekservaring; hij heeft een BA in economie en Oost-Azië-studies. Het boek haalt nog maar weer eens Andrew Wakefields' oude koe uit de sloot dat de BMR-vaccinatie autisme zou veroorzaken. Nu was dat in 1998 misschien nog een plausibele onderzoekshypothese –initieel werden zijn onderzoeksresultaten heel serieus genomen in de biomedische wereld. Er ontstond een hele *Wakefield-industrie* –erg veel onderzoekers hebben zich hierop gestort. Echter, keer op keer moest worden geconcludeerd dat de link niet kon worden aangetoond. Zelfs niet in een grootschalig onderzoeken waarin gevaccineerde kinderen werden vergeleken met ongevaccineerde kinderen.[3]

Ook bleek later dat Wakefields onderzoek **ondeugdelijk** was en gebaseerd op gefraudeerde data, en daarom is het artikel uit door *The Lancet* **ingetrokken**. Het bleek dat Wakefield financieel belang had bij deze specifieke uitkomst van het onderzoek omdat hij grof betaald werd door een advocaat die graag miljoenen schadevergoeding voor de gevolgen van vaccinatie wilde claimen. Naast Wakefield baseert Handley zich verder op een studie van Mawson e.a. die de gezondheid van gevaccineerde en ongevaccineerde kinderen vergelijkt; maar ook de publicatie van Mawsons studie is maar liefst twee keer **ingetrokken**.

Dat in het wetenschappelijk debat deze hypothese al meer dan tien jaar geleden naar het land der fabelen is verwezen weerhoudt VaccinVrij er niet van om, tegen alle ontkrachtingen, er nog steeds heilig in te geloven. Deze link met autisme is daarmee een van de klassiekers in het repertoire van bangmakerij waarmee de *merchants of fear* twijfel en angst zaaien bij jonge, twijfelende ouders.

Beide boeken verkondigen dus pseudowetenschappelijke apekool en zijn de schaarse tijd en energie van de Staatssecretaris niet waard. Het geeft aan hoe vertekend het wereldbeeld van Vader en Frankema wel moet zijn om te denken dat deze boeken een relevante bijdrage aan de discussie over vaccinatie kunnen leveren.

- *Stelt u het op prijs dat burgers (waaronder de stichting VaccinVrij) – die nu al jaren bezig zijn met het onthullen en ordenen van de feiten zoals deze door de verschillende nationale en internationale overheidsinstanties gedocumenteerd zijn – informatie met u delen?*
- *Zo ja, wilt u dit met een reactie op deze brief laten weten?*

De vraagstelling is tendentiekus. Ze impliceert dat nationale overheden en hun organisaties, zoals het RIVM en het CDC, feiten hebben gedocumenteerd inzake vaccinaties die zij niet publiceren, maar in een sinister plot dat kennelijk alle 192 nationale overheden omvat aan de bevolking achterhouden; maar dat de dappere burgers achter VaccinVrij deze hebben weten te onthullen.

Niets is minder waar: VaccinVrij baseert zich in haar publicaties op openbare bronnen, die voor iedereen die dat wil eenvoudig te vinden zijn. Er is geen enkele sprake van dat VaccinVrij geheime informatie onthuld heeft.

Wat betreft het “ordenen” is VaccinVrij selectief in de data die ze presenteert. Eén voorbeeld is het weglaten van de sterfgevallen in 2018 aan meningokokken-W in Frankema’s recente video; een ander voorbeeld zijn haar citaties van achterhaalde, frauduleuze onderzoeken en de pseudowetenschap van de twee hierboven genoemde boeken.

Ongetwijfeld zal de Staatssecretaris dankbaar zijn naar eenieder die hem helpt in zijn taak door feiten aan te dragen en zo de informatie van de overheid te vergroten. Maar VaccinVrij doet nu precies niet waar ze zich hier op voorstaan: in tegendeel, zij ontkent de wetenschappelijke consensus, verdraait de feiten en cijfers of bedient zich simpelweg van leugens.

Als conclusie kunnen we dus constateren dat deze vragen *uit hun aard* nooit bedoeld kunnen zijn om een serieuze dialoog te starten. Ze getuigen van vooringenomenheid van de zijde van VaccinVrij, en van selectief shoppen in de bestaande literatuur. Ze lijken slechts propaganda tot doel te hebben, want wat Blokhuis ook antwoordt, het is altijd fout in de ogen van de vragensteller. Als Blokhuis “ja” antwoordt, volgt het verwijt dat hij feiten negeert, als hij “nee” antwoordt, is hij niet voldoende op de hoogte. Op die manier heeft VaccinVrij altijd een verhaal naar hun achterban en doelgroep hoe de overheid en informatie achterhoudt, en niet geïnformeerd is.

Noten

[1] Deze studie omvatte 95,727 kinderen, inclusief meer dan 15,000 die op hun 2e levensjaar nog niet waren gevaccineerd meer dan 8,000 die op hun 5e nog niet waren gevaccineerd. Jain A, Marshall J, Buikema A, Bancroft T, Kelly JP, Newschaffer CJ. Autism Occurrence by MMR Vaccine Status Among US Children With

Older Siblings With and Without Autism. *JAMA*. 2015;313(15):1534–1540. doi:10.1001/jama.2015.3077. Zie de [toelichting](#).

[2] De analyse van de verschillende punten in de brief is geschreven in samenwerking met Bart Alberink, Lodewijk Attema, Aisha van der Heiden, Nathalie Noort, Caroline Steenvoorden, Daniël Tuijnman, en ontstond na een discussie op de Facebooksite van [ProVaccinatieNederland](#). We willen hier nadrukkelijk vermelden dat geen van ons (met uitzondering van Nathalie Noort) medisch of epidemiologisch geschoold is. Maar dat geldt ook voor Frankema en Vader. Frankema was fysiotherapeut maar heeft haar BIG-registratie laten verlopen. Zoals ze zelf schrijven: “Ellen Vader verzamelt onderzoekt en verspreidt aan vaccins gerelateerde informatie. Door Frankema is moeder van twee ongevaccineerde, inmiddels volwassen kinderen, schrijfster van het boek *‘Vaccinvrij – ouders, artsen en wetenschappers over vaccins en vaccinvrij opgroeien’*, en initiatiefneemster van de Stichting Vaccinvrij.”

[3] Deze studie omvatte 95,727 kinderen, inclusief meer dan 15,000 die op hun 2e levensjaar nog niet waren gevaccineerd meer dan 8,000 die op hun 5e nog niet waren gevaccineerd. Jain A, Marshall J, Buikema A, Bancroft T, Kelly JP, Newschaffer CJ. Autism Occurrence by MMR Vaccine Status Among US Children With Older Siblings With and Without Autism. *JAMA*. 2015;313(15):1534–1540. doi:10.1001/jama.2015.3077. Zie de [toelichting](#).

IN CATEGORIE: [RELIGIE, IDEOLOGIE EN ETHIEK](#)

TAGS: [ANTI-VACCINATIE](#), [ANTIVAX](#), [VACCINATIE](#), [VACCINATIEPLICHT](#)

Over de auteur

Roland Pierik

Roland Pierik is als universitair hoofddocent rechtsfilosofie verbonden aan de Universiteit van Amsterdam. Hij gebruikt in zijn onderzoek hedendaagse normatieve theorieën om concrete maatschappelijke problemen te analyseren. In zijn recente werk richt hij zich vooral op mensenrechten, (botsende) grondrechten en religieuze diversiteit. Hij is lid van de vaste Commissie Vaccinaties van de Gezondheidsraad.

Website: <http://www.rolandpierik.nl>

Sociale media links

Reacties